

Írások · Falutörténet, III. fejezet

PUSZTÁSODÁS ÉS ÚJRATELEPÜLÉS, 1543–1720

*Kővölgy a hódoltság peremén másfél évszázadra
elnéptelenedett. A fejezet az újratelepülő családokat és az első
összeírásokat követi nyomon.*

Kelt

2008. február

Szerző

Pintér Gábor

Források

Az 1720-as összeírás kővölgyi lapjának másolata (KHGY-K-O18); a plébánia „Historia domus” 1741–1802 közötti bejegyzései; Berki család szájhagyománya.

Letöltés

PDF-változat

Hivatkozás

Pintér Gábor: Pustásodás és újratelepülés, 1543–1720. Kővölgyi helytörténeti gyűjtemény, 2008.

Veszprém 1552-es eleste után a Bakonyalja falvai kettős adóztatás alá kerültek, és a 17. század közepére Kővölgy is elnéptelenedett. Az utolsó középkori említés 1543-ból való, az újratelepülésről szóló első adat pedig 1712-ből: ekkor telepedett le a faluban hat család, közülük négy – Berki, Pintér, Szalai és Tóth – ma is él a faluban. A szájhagyomány szerint „a Rábaközből jöttek, szekéren, Szent György napján”; ezt a forrásokkal nem tudom igazolni, de a családnevek területi eloszlása nem mond ellent neki.

Az 1720-as országos összeírás kővölgyi lapján tizenegy jobbágháztartás és két zsellér szerepel, összesen huszonhat pozsonyi mérő szántóval és tizenhárom kapás szőlővel az Öreg-hegyen. A szőlő említése azért fontos, mert azt jelzi, hogy a hegyoldalt már az újratelepülés első évtizedében művelés alá vonták, valószínűleg a régi, elvadult tőkék helyén. A malom ekkor még nem szerepel az összeírásban; erről külön tanulmány szól.

A plébánia „Historia domus” kötete 1741-ben kezdődik, és az első bejegyzések a falu „szegény, de igyekvő” népéről szólnak. 1749-ben huszonkilenc, 1785-ben már ötvenhárom házat írtak össze, a lélekszám pedig az első népszámláláskor 312 fő volt. Ez a növekedés vezetett oda, hogy 1786-ban a régi templom helyén új, nagyobb templomot kellett építeni.